

اداره مرکزی :

آقره ده ، معارف امینلکی پائنده کی داتره
استانبول جاده سنده آقره

استانبول بوروسی :

استانبولده ، آقره جاده سنده ۸۷ نومروده
داغه مخصوصه

حیات

هیانه دامامیان ... دیانه راهان چوق حیات قاتلم ...

نومری هر برده ۱۵ غرورده .

سنه لکی پوسنه ایله ۷,۰۰ لیرا .
(اجنبی مملکتلر ایچین ۷,۰۰ دولار) .

ایونه واعلان ایشلری ایچین استانبول بوروسی
مراجعت ایدیلیر .
بازی ایشلرینک مرجعی آقره مرکزیدر .

صافی : ۶۶

آقره ، ۱ مارت ، ۱۹۲۸

۳ می جلد

مصاحبه :

فلسفه جمعیتی

استانبولده فلسفه مدرس و معلملرینک مشترک مساعیلرینه قوت ویره جک اولان فلسفه جمعیتک تشکلی نه قادر زماننده اولمشدر . فلسفه واجتماعیات ایله اشتغال ایله این متفکرلرک زمان زمان برلشهرک تدقیق و مطالعه لرینی یکدیگرلرینه بیلدیرملری ، نهایت اجتماعلرنده مذاکره زمینی اولان موضوعلر حقنده کی مطالعه لرک (بولته نلر) حالنده نشری صورتیله هپمزک استفاده ایله مه سنه امکان ویرملری چوق فیض وثمره ویره جک مساعیلندر .

بویله بر جمعیت قناعتمه کوره قیمتلی اعضاسنک مساعیسنی ده بر مرکز اطرافنده طوپلامغه یاردم ایله به جکدر . بوکا چوق احتیاج واردر . اوکمزده بر چوق مسئلهلر واردرکه فلسفه واجتماعیات ایله اوغراشانلریمزک جدی تدقیقلرینی دعوت ایله به جک ماهیتده در . ارقاداشلریمز پک اعلا تقدیر ایدرلرکه بر فکر قارغشله نی قارشیسندیز . بونک نتیجه سی اولارق ماضیدن موروث اولان ملی و مدنی حیاته تالیف ایدیله مه این دین مؤسسهرلرینک یقیلمه سی بعضی وجدانلرده حضور . سزلق تولید ایتمشدر . شیمدی به قادر دین دینجه مدرسهر و تکیه لری ، دولتک حقوقی فعالیتنه حاکم اولان بر ذهنیت مواجهه سنده بولو . نوپوردق . بونلرک هیچ بری معاصر حیاته تالیف اولونامازدی . اونک ایچین بوسلظه لردن قور تولغه معطوف جهاد اطرافنده همان بوتون متفکرلر اتحاد ایتدی . نهایت استقلال حربنک وجوده کتیردیکی اجتماعی وضعیت و قدرت بوتون بوانکللری ییقدی . فقط شیمدی بو مؤسسهرلر خارچنده (دین) مسئله سی ، دینی وجدان ، دینی تحسس مسئله سی .. مواجهه سنده یز . بو مسئله اطرافنده تدقیق ایدیله جک بر چوق جههلر واردر :

بر کره اسلامیه خاص نقطه لر وار . اسلامیت خلق طبقه سنه تماماً نفوذ ایدن ، قاتولیکلک و پروتستانلق کبی معین تشکلر طرفندن متبادیاً محافظه جهدی کوسته ریلن بر دین اولامشدر . اسلامیت حکومت طرفندن بنسبه ندیکی زمان قوتله نمش ، معاصر حیاتک طبیعی جریاننی نتیجه سی اولارق حکومت لاییک اولدقجه قوتنی تماماً غائب ایله مشدر . اسلامیه طاند بوجهلرک تدقیق ایدیله سی و بونک نتیجه سی اولارق حاصل اولان اجتماعی وضعیت خصوصنده قناعتلرک اورتایه قونولماسی ، مناقشه ایدیله سی چوق لازم ، چوق فائده لیدر . دیگر جهتدن عمومیتله دینک استقباله دهه اجتماعی و روحی بر احتیاجه تقابل ایدوب ایتمه دیکی مسئله سی اطرافنده فیلسوفلرک فکرلرینک نشری و بونک اطرافنده متفکرلریمزک مناقشه سی بر چوق جهتلری تنویره یارایاجقدر . بو جمعیت قوتله نه رک خلقده یاشایان دینی عقیده لری طوپلایا بیلیر ، بونک نه کبی استحاله لرک اثری اولدیغنی کوسته ره بیلیر و مستقبل وضعیتی تنویر ایده بیلیر .

اسلامیتده شیمدی به قادر جدی بر (ره فورم) تشبثک اولاماسی و یاخود بو ره فورم تشبثک یاپیلاماسی ده چوق دقته شایان بر حاده در . نه ایچین اسلامیت آلاستیقیت کوسته ره مه مش ، اجتماعی محیطک ایسته دیکی حالی آلاماشدر ؟ بونک اوزرنده تدقیقلر یایمق نه قادر فائده لی اولور ! . فقط بو کون قارشیسندیه بولوندیغمز اصل مسئله ، دینی وجدانده کی استحاله به رغماً « اخلاقی مکلفیت » ک قوتنه خلل کله مه سی تامین ایله مکدر . بر طرفدن شیمدی به قادر

اخلاق مکلفیتله دین آراسنده صیق بر اشتراک اولماسی ، دیکر طرفدن بر چوق وجدانلر ایچین اخلاقک الک مهم مؤیده سنک (دین) اولارق تلقیمی بوزندن دینی وجدانده کی تزلزلک نفسمز خارچنده مکلفیت اعتقادینی ده رخنه دار ایتمه سی ممکندر . بر چوقلرینه کوره «الله» اعتقادی هیچ اولماز سا کنج روحلرده نفس خارچنده «اکمل بر وارلغه» محبت تلقین ایدره و بر نوع «ایده آلیم» ایچین روحلری حاضرلار . منور بر کنج بو اعتقادی ایلریده بیراقسه بیله روحنده کندی خارچنده مفکوره لری سومک ایچین مساعد بر زمین وجوده کلیر . دیکر جهتدن دینی قدسیتک تحلیل ایدیله ایدیله هیچه منجر اولماسی اخلاقی موضوعلرده ده ایمان قابلیتنی غائب ایتدیره بیلیر . دینک یاپدینی بو وظیفه رینه نه بی اقامه ایده بیلیرز ؟ کنج روحلرده «ایده آلیم» زمینی حاضرلامق ، اخلاقی مکلفیت و وظیفه دو یغوسنی ادامه ایتدیرمک ایچون نه یاپمالی یز ؟ بونلر اوله سؤاللردرکه فلسفه جمعیتنده کی ارقاداشلرک مساعیلرینک توجه ایده جکی استقامتی کوسترر .

فرانسه ده لاییکلک جریانی ایلرله دیکه دوغرودن دوغرویه ویا بالواسطه دین اوزرنده ، اخلاق موضوعی حقنده فلسفی تفکرات آرتدی . بر طرفدن دینی تحسس لرک روحی موقعی ، دیکر جهتدن دینک اجتماعی مؤسسه اولارق تدقیقی روحیات واجتماعیات علملرینه طاند مساعینک الک مهم مرکزینی تشکیل ایدیور . بر متفکرک ، بر طالمک هر هانکی موضوع اوزرنده اک چوق فعالیت و قدرت صرف ایتمه سی اجتماعی احتیاج ایله شدتله علاقه داردر . صوک آلتش ، یتش سنه

(حیبی) ینک مسدسینی بیزه ویرن هر ایکی یازما جونگدهده بعض یا کلیشقلار وده کیشیکلیکلر اولاسینارغما اثریک حسینده و هیجانیندا کی ساده لک وصمیمیت شایان دقتدر. بومسدسه فارسی ادبیاتینک شکلی ، وزنی ، بدیی وصناعی تأثیری قوتلی و آشکار اولقله برابر مهم بر جهتی ده واردرکه اوده ساده ، انسانی و حیاتی اولاسیدر . تشبیه واستعاره لر، جناس و تناسبلر ایران ادبیاتی ینک بیرر استنساخیدر. فقط تصوفی برماهیتی دینی بیر قوقوسی یوقدور . سوکرا

همی بونه عقیق یندرر دیدم دیدی
کوزون آقین جکر دک قانکدرر سنک

کیی قلبدن قوبوب کلن صاف و آتشی افاده سی حقیقه فصولینک استادینه یافیشیرقلی حسی برتهیجدر و هیچ شبهه یوق که ساده ، صمیمی و طیبی بیر شعردر . ایسته بو منظومه بی باشندان آشاغی به او قورکن فصولی بی به تیشدیرن آتشی ، هیجانلی بیر استادیک طائلی فقط تیره ک، بسیط، فقط صمیمی صداسینی ایشتیر کی اولویوروز .

(حیبی) بی یوبولده تنظیر ایده نلردن بیری وبلکه بیرنجیسی اولان فصولی نظیره سینه :

«دون سایه سالدی باشمه برسرو سربلند
کیم قدی دلربا ایدی رفتاری دلپسند
کفتاره کلدی نا که آچوب لعل نوشخند
برپسته کوردم آنده دوکر ریزه ریزه قند
سوردم مکر بودرج دهندر دیدم دیدی
یوخ یوخ دوای درد نهانکدرر سنک» [۱]

دیه باشلابور .

أساساً دیوانینده موجود اولدینی ایچین هپسنی یازماغه لزوم کوره دیکمز شو نظیره ده فصولی صنعتکارلیقجه حیبی به فائق ، خیال ، تشبیه واستعاره جهتلرندن داها متفوق ایسه ده ، اعتراف ایتملی بزکه ، اصلیت وصمیمیت ، حس وجوشقونلوق اعتبارله حیبی رجحان قازاغانادر . بوده شاعرلک جهتیله حیبینک فصولیدن یوکه ک ده کیل، فقط بر جوق شاعرلره مرجح اولدوغینی گوسته ریر . اونیک زمانینه یاقین اولان شاعرلر دوغوردان دوغرو به کندی مسدسینی تنظیر و تقلید ایتلرسه ده زمان اوزاقلاشدینی نسبتده تنظیر موده لی موقع و قابلیتینی

[۱] لهینفراد عمومی کتبخانه (Boot 600)
نومرولو ال یازماسی مجموعه و دیوان فصولی ۱۲۸۶
ایستانبول باساسی (صحیفه ۹۲ - ۹۱)

فضولینک نظیره سی آلیش و بو حیثیتله ده بیر نوع اصلیت originalité قیمتی اکتساب ایتیشدر . طبعی اُسکی فلاسیکلری موده ل اتخاذ ایدره که وجوده که تیریلن بیر طاقیم اثر لیک زمان ایله موده ل و انغوز ج عد ایدیه جه ک بیر تقدیر موقعه جیقیدقلاری کیی فضولینک بو نظیره سی ده فلاسیک بیر آر ماهیتی آلاق کندیندن سوکرا که لکن بیر جوق شاعرلر طرفیندن تنظیر ایدیلش واصلی original ظن اولونمش حتی دیوانینه ده ساده جه ده (مسدس) عنوانیه کچمیش ، نظیره اولدوغیندن بحث ایدیه مشدر [۲] . لهینفرادده کی یازمالاردان برینده ده [۳] (حیبی) ینک یازیبی فضولی به نظیره اوله رق گوسته ریلشدر .

(حیبی) ینک بو مسدسینی دو قوزنجی عصر سوکلار ایله اونونجی عصرده بئیشه ن جامی و روحی کیی بیر خیلی شاعرلر تنظیر ایتدکلری کیی تورکیا و آذربایجان محیطلرینده سوک عصرلاردا بئیشه ن بعضی شاعرلر ده تنظیردن و یا تقلیددن کری قالمایشلاردور . فقط سوکرا کیلرک ده ا زیاده فضولی بی تنظیر ایتدیکلری کورولوبور .

بغدادلی (روحی) ینک نظیره سی ده تورک ادبیاتی نیک قیمتی وثیقه لاریندن ریخی تشکیل ایتکده در . چونکه اوده (روحی) ینک (۱۲۸۷) ده ایستانبولده طبع ایدیلش اولان « کلیات اشعار روحی » بغدادی « آدی دیوانینده مطبوع ده کیلدر . بناء علیه غیر مطبوع تاریخی و بدیی و ادبی بیر وثیقه در که دو قوزنجو و اونونجو مجری عصرلرده کی تورک دیلی و بدیی قیمت و اهمیت حقیقده قوتلی بیر شاهد تشکیل ایدر :

نظیره روحی بغدادی [۴]

زلف سیاهنی اول بالا پسند [۵]

سالمشدی بو نیمه صناسن عنبرین کند
رفتاره کلدی نازله اول سروسربلند
اولدی اودمه حورو پری زار و مستمند
قندن بو حوری اول نه رسندر دیدم دیدی
جیم نزار روح روانکدرر سنک

دل واله اولدی زلف و خط و روی و موینه
خون سرشکم اقدی اودم سرو سوینه
حیرته قالدی طوطی اونک کفت و کوبینه

[۲] دیوان فصولی ۱۲۸۶ ایستانبول صحیفه ۹۱

[۳] لهینفراد عمومی کتبخانه (Boot. 600)

[۴] « » « » « »

[۵] بو مصراع نقصان اولاراق ضبط

ایدیلشدر

همرنک اولوبده غنچه آنک رنگ روبه
برپسته کوردم آنده دهندر دیدم دیدی
جلاد غمزه دوکدوکی قانکدرر سنک

کلزاره جقدی ناز ایله اول سروکلعدار
کلر قزاردی و خجلت ایله ا کدی باش چنار
کل دامنینه دوکدی اودم میوه شاخسار
رشکندن ایسه اولدی چن سخن لاله زار
سروروان فزای چندر دیدم دیدی
یوق نخل باغ عمر جوانکدرر سنک

قالدیردی برقعینی و کوستردی کا کلی
دیوانه ایلدی بی شکل و شمائلی
کوردم بوزنده حلقه اول سلاسی
هر حلقه سنه دردیله برنجه عاقلی
اول پیچ پیچ زلف نندر دیدم دیدی
کرد قرده عکس دخانکدرر سنک

بکزرمی سرخ رویک ایله کل یکاغنه
بالعل و کوه اوله می همسر دوداغنه
بصدقه اول پری ایاغین کوز بولاغنه

و . . . . .
وه وه نه طرفه درعدندر دیدم دیدی
سخن چنده اشک روانکدرر سنک

برکون که جقدی قبه افلا که آفتاب
رخساری اوزره کوردم آنک عنبرین طناب
کل عارضنی آجدی و رفع ایلدی نقاب
کلر کی قزردی یوزی ایلیوب حجاب
دلبر لبک عقیق یندر دیدم دیدی
(روحی) دوای درد زمانکدرر سنک

داها (روحی) ینک نظیره سینینی او قورکن (حیبی) ینک ده (فضولی) ینک ده اثرلرینی کورموش اولدوغینی آشکار صورتده کوروروز . کرک فکر و حسیلیک افاده سی و روشی ، کرک اونلاری افاده ایچین قولانیلان کله لر بو جهتی تمامیلا آبدینلاشدیرماقتا و قطعیه شدرمه کده در . زمانی نیک بو بوک شاعرلریندن اولان (روحی) بو نظیره سیله قدرت و صنعتی اثبات حتی بو خصوصده (حیبی) به تفوق بیله ایدر . فقط اونده کی طیبی دوشونوش و طیبی سوبله پیشه به پیشه من . بونده بیر تکلف ، بیر تصنع قوقوسی وار . بیر آز جبر طبیعت دو بولوبور . حقیقته ، (روحی) زمانیندا اک آیدین و اک قوتلی یازان ، حتی فضولیدن ده آچیق ، ساده و سلیس شعر سوبله بن بیر شاعر ایکن بو نظیره سینده او قدرت و قابلیتینی (حیبی) درجه سینده دکدر .

- سوکی وار -

۱ . حکمت

